

6. Zákon na ochranu zvířat proti týrání - zákaz opuštění zvířete a provádění bolestivých zákroků bez znecitlivění

Účelem zákona na ochranu zvířat proti týrání je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem (§1(1)).

Zvířetem se podle tohoto zákona myslí každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo.

Zákon zakazuje:

- I. Týrání zvířat
- II. Všechny formy propagace týrání zvířat
- III. Bezdůvodné usmrcení zvířete
- IV. Opustit zvíře s úmyslem se ho zbavit nebo jej vyhnat**
- V. Provádět bolestivé zákroky bez znecitlivění (výjimkou jsou pokusná zvířata)**

Opuštění zvířete s úmyslem se ho zbavit nebo jej vyhnat

Dle zákona na ochranu zvířat proti týrání nikdo nesmí zvíře opustit s úmyslem se ho zbavit, nebo je vyhnat. Za opuštění zvířete se nepovažuje vypuštění zvířete do jeho přirozeného prostředí, pokud je to vhodné z hlediska stavu zvířete a podmínek prostředí. U zvířat náležícím k druhům volně žijícím zvířat pak tedy záleží na jejich zdravotním stavu. Opětovné vypuštění, tedy navrácení do přirozeného prostředí jim nesmí způsobovat stres, bolest nebo utrpení.

Provádění bolestivých zákroků bez znecitlivění

Zákon ukládá vykonávat zásahy, které způsobují bolest jedině po celkovém nebo místním znecitlivění zvířete osobou odborně způsobilou, s výjimkou pokusů na pokusných zvířatech dle schválených plánů pokusů. V některých situacích se však znecitlivění nepožaduje, a to zejména, pokud se při srovnatelných zákrocích na lidech znecitlivění též neprovádí (*např. aplikace ušních známek ≈ propíchnutí ušních lalůčků; stříhání drápů psovi ≈ stříhání nehtů; označování tetováním ≈ tetování*). Dále se pak znecitlivění nepožaduje, pokud podle úsudku veterinárního lékaře není znecitlivění proveditelné nebo nutné, anebo by způsobilo bolest větší než zákrok sám.

Zákon rovněž uvádí případy, ve kterých se při provádění těchto zákroků osobou odborně způsobilou (způsobilost dle veterinárního zákona), znecitlivění nepožaduje. Mezi tyto zákroky patří kastrace samců mladších 7 dnů u prasat a mladších 8 týdnů u skotu, ovcí, koz nebo králíků, kteří však netrpí anatomickou vadou pohlavních orgánů. Dále odrohování nebo tlumení růstu rohů u telat a kůzlat ve věku do 4 týdnů provedenou chemickou kauterizací nebo tepelnou

kauterizací nástrojem, který vyvíjí potřebné teplo po dobu nejméně 10 sekund. Tyto zákroky je možné provádět i u starších zvířat, to ale pouze po znecitlivění.

Osoba odborně způsobilá smí dále bez znecitlivění provádět odstraňování ostruh, hřebenů, posledních článků křídel, krácení zobáků, drápů a nastřihování meziprstních blan během prvního dne života drůbeže. U kachen pižmových provádět odstraňování drápů a zkrácení horní části zobáku do 21 dní věku. Kauterizace zobáků smí být bez znecitlivění prováděna u kuřat mladších 10 dnů, která jsou určena k produkci konzumních vajec. Dále smí osoba odborně způsobilá bez znecitlivění provádět obrušování nebo odštípnutí zubů savých selat, označování zvířat tetováním, ušní známkou nebo elektronickým čipem, označování zvířat vrubováním uší a označování koní výžehem nebo označování ryb vymrazováním.

Výše zmíněné zákroky spadají do odborné veterinární činnosti, kterou dle veterinárního zákona smí vykonávat osoba odborně způsobilá. Za osobu odborně způsobilou se zde považují veterinární lékaři. Tuto činnost mohou vykonávat též studenti čtvrtého a vyššího ročníku veterinárního lékařství nebo veterinární hygieny a to v rámci výuky pod dohledem a odpovědností veterinárního lékaře. Téma odborné způsobilosti je dále rozpracováno v tématu č. 16. Odborná způsobilost k výkonu odborných veterinárních činností.

Osobami odborně způsobilými k výkonu odborné veterinární činnosti v rozsahu a způsobem odpovídajícím jejich odborné způsobilosti jsou opět veterinární lékaři, tedy absolventi magisterského studijního programu v oblasti veterinárního lékařství nebo veterinární hygieny, anebo osoby, jejichž vysokoškolské vzdělání se považuje za rovnocenné. Dále osoby s vysokoškolským vzděláním v bakalářském, případně i navazujícím magisterském studijním programu v oblasti veterinární hygieny, nebo se vzděláním, které se považuje za rovnocenné a absolventi vysoké školy v oblasti, která odpovídá druhu a rozsahu činnosti, zejména v oblasti lékařství, chemie, biologie nebo zootechniky. Tyto činnosti mohou také provádět absolventi střední školy s maturitní zkouškou, nebo vyšší odborné školy ve veterinárním oboru, nebo v takovém oboru, který odpovídá druhu a rozsahu činnosti. Takto vzdělané osoby však nemohou provádět odbornou veterinární činnost, ale mohou provádět pouze činnosti, k jejichž provádění se stali odborně způsobilými během svého studia.

Odbornou způsobilost k výkonu některých odborných veterinárních činností lze získat také specializovanou odbornou přípravou, která je organizována Státní veterinární správou, vysokou školou uskutečňující akreditovaný studijní program v oblasti veterinárního lékařství a hygieny (VFU Brno), nebo podle zvláštního právního předpisu.